Lomake uuden säteilylain hallituksen esityksen kommentointia varten / Outokumpu Oyj

Kommentoija: Juha Ylimaunu, VP – Environment & Sustainability. pvm: 13.1.2016

Organisaatio: Outokumpu Oyj, Salmisaarenranta 11, 00180 Helsinki

Kommentin numero	Luku, sivun nro/§	Yleinen kommentti/ Ehdotus uudeksi tekstiksi/ Yksittäinen korjaus	Perustelut
1	Yleinen	Yleinen: lakiuudistus on monin tavoin tarpeellinen ja selkeyttää käytäntöjä sekä viranomaisten toimintoja.	
2	40§	Vakuuden määräämisen perusteet. Uusi tekstilisäys lakiperusteluihin: **Vakuuden määrää arvioitaessa Säteilyturvakeskus voi käyttää harkintaa kohteissa, joissa säteilylähteet tai riskit eivät ole yksiselitteisesti laskettavissa tai käytettävissä on vaihtoehtoisia riskittömiä tekniikoita tai laitteita.**	Terässulaton teoreettisille poikkeamille, jotka eivät johdu toiminnanharjoittajan normaalista operatiivisesta tuotantotoiminnasta, ei ole kohtuullista asettaa vakuutta. Esimerkiksi orpolähteen aiheuttaman säteilevän jätemateriaalin laatua tai määrää ei voi varmasti ennustaa eikä toisaalta vakuutta ole tarkoituksenmukaista asettaa tällaiselle teoreettiselle tapahtumalle. Toiseksi, jos toiminnanharjoittajalla on toimivat käytännöt säteilyriskin eliminoimiseksi (mikä on merkittävä taloudellinen investointi) ei vakuutta ole tarpeen eikä kohtuullista asettaa. Tällaiset järjestelyt ovat esimerkiksi yhtiömme Tornion tehtailla. Kolmanneksi voisi olla tarpeen korottaa vakuutta, jos säteilylähteelle on olemassa riskittömämpi tekniikka mutta sitä ei jostakin syystä haluttaisi käyttää (ks. kommentimme nro 5)
3	152§	Maksut. **Poistettava lause**: Turvallisuuslupaa edellyttävästä toiminnasta peritään lisäksi vuosimaksu.	Viranomaisen suoritteista voi olla kohtuullista periä maksua, mutta tämänlaatuinen rahastusautomaation käyttöönotto ilman suoritteita ja kohdistuen pelkästään luvanhaltijoihin ei ole kohtuullista eikä perusteltua. Turvallisuusluvan haltijoilla on tyypillisesti lukuisia muitakin toimintalupia, joista peritään suoriteperusteisia maksuja. Samoin nämä toiminnanharjoittajat ovat

			tyypillisesti niitä, jotka hoitavat asiansa hyvin. Vuosimaksu olisi uusi kustannusrasite ilman vastinetta jo muutenkin kilpailukyvyn kanssa kamppaileville yrityksille.
4	Yleinen	STM ja ST tulee selvittää mahdollisuudet Americium –lähteiden käytön kieltämiseksi teollisuuden mittalaitteissa EU-alueella.	Näille on korvaavat mittausmenetelmät saatavilla. Am-lähteet ovat vaarallisia ja joutuvat toistuvasti ”orpoina” kierrätysteräksen mukana sulatukseen aiheuttaen riskejä terässulattojen työntekijöille ja kustannuksia terässulatoille. Ruostumattoman teräksen valmistajista tiettävästi vain Outokumpu monitoroi säteilyä sulatoillaan niin, että Am-sulatukset saadaan tunnistettua ja syntyvä matala-aktiivinen kuona eliminoitua (ks. myös kommenttimme nro 5).
5	147§	Säteilyrikkomus: Rahallinen sanktiointi tulee kirjoittaa selvemmin ja käyttää esim. euroa / hukattu Bq, kun kyseessä on laiminlyönnistä johtuva merkittävän säteilylähteen hukkaaminen. Lisäksi tulee harkita onko lakiin kirjattava törkeille tapauksille myös säteilyrikoksen kohta.	Nykyisin säteilylähteen voi melko huoletta hävittää esimerkiksi romumetallin keräykseen ilman sanktioita. Melkoisella varmuudella hukattu lähde päätyy joko meidän tai jonkun muun terässulaton sulatukseen aiheuttaen merkittävän riskin ja kustannuksen. Erityisesti Am-241 lähteille sanktio (tai vaihtoehtoisesti vakuus, ks. kommentimme nro 2) voisi olla korkeampi niin että niiden käyttö vähenee, koska Am-241 60keV gammasäteilyä käyttäviä mittalaitteita ei enää tarvita (em. 60keV voidaan tuottaa helposti röntgenlaitteella). Esim. jos hukkaa 37MBq (1mCi) Am-241 lähteen niin siitä joutuisi maksamaan n. 40000€ sakon (0,01€/Bq).